

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Elżbieta Karska

SSN Tomasz Przesławski

w sprawie z protestu wyborczego P. Z.,
przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora
Generalnego
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w
dniu 18 czerwca 2025 r.,

pozostawia protest wyborczy bez dalszego biegu.

Elżbieta Karska Tomasz Demendecki Tomasz Przesławski

UZASADNIENIE

P. Z. pismem z dnia 16 czerwca 2025 r. wniósł do Sądu Najwyższego protest wyborczy przeciwko ustaleniu przez członków obwodowej komisji wyborczej nr [...] w W. wyników głosowania w wyborach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2025 r. w dniu 1 czerwca 2025 r. podczas ponownego głosowania i wnoszę o ponowne przeliczenie głosów w tej komisji.

Protest wyborczy oparł na podstawie, jego zdaniem, rażącej różnicy wyników liczby głosów ważnych na poszczególnych kandydatów w pierwszym głosowaniu w dniu 18.05.2025 r. oraz w ponownym dniu 1 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie.

Stosownie do art. 321 § 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. z 2025 r., poz. 365; dalej: „k.wyb.”), wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Przedmiotem zarzutów protestu może być 1) popełnienie przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, 2) naruszenie przepisów k.wyb. dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mające wpływ na wynik wyborów (art. 82 § 1 k.wyb.).

Natomiast, zgodnie z art. 322 § 1 k.wyb., Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 321 k.wyb. Przepis ten odsyła do treści całego art. 321 k.wyb., a zatem do wszystkich jego jednostek redakcyjnych, czyli również do § 3 określającego podstawowe warunki, którym protest wyborczy powinien odpowiadać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 czerwca 2015 r., III SW 59/15).

Podstawą do uznania protestu wyborczego za niedopuszczalny i pozostawienia go bez dalszego biegu jest również brak interesu prawnego we wniesieniu protestu wyborczego, co ma miejsce w sytuacji, gdy sformułowane w nim zarzuty mają charakter abstrakcyjny i hipotetyczny, odnosząc się do sytuacji, których protestujący osobiście nie doświadczył (por. postanowienie z dnia 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 lipca 2020 r., I NSW 84/20).

Sąd Najwyższy podkreśla, że podstawowym celem protestu przeciwko ważności wyborów jest ochrona indywidualnych uprawnień wyborcy, dlatego też jego zarzuty muszą być konkretne, odnoszące się do ściśle określonej sytuacji dotyczącej danego wyborcy. Co więcej w orzecznictwie Sądu Najwyższego

wielokrotnie podkreśla się, że ciężar dowodu spoczywa na osobie, która wnosi protest. Nie może być zatem tak, że zaledwie uprawdopodobniony post factum własnym oświadczeniem protest będzie odnosił zamierzony skutek. Taka uproszczona ocena byłoby rozwiązaniem dysfunkcyjnym dla całego procesu wyborczego i mogłaby prowadzić do działań obstrukcyjnych ze strony osób, które nadużywając swego prawa z różnych powodów nie chcą zaakceptować ustalonych wyników wyborów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2019 r., I NSW 65/19). Konstrukcyjnym warunkiem protestu wyborczego jest zatem takie sformułowanie zarzutów popełnienia konkretnych przestępstw lub naruszeń kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyniku wyborów, które poparte są dowodami, a nadto wykazują naruszenie własnego, konkretnego, rzeczywistego i aktualnego interesu protestującego. Przedmiotem protestu nie mogą być zarzuty abstrakcyjne, hipotetyczne, dotyczące innych osób, bliżej nieokreślone, niezwiązane ściśle z sytuacją prawną protestującego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2023 r., I NSW 775/23).

We wniesionym w terminie proteście wyborczym, wnoszący protest nie wskazał, do naruszenia których przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów mającego wpływ na wynik wyborów lub do jakiego przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wynik wyborów, jego zdaniem doszło. Podnoszony przez niego zarzut rażącej różnicy wyników liczby głosów ważnych na poszczególnych kandydatów w pierwszym głosowaniu w dniu 18.05.2025 r. oraz w ponownym w dniu 1 czerwca 2025 r. obliczonych w obwodowej komisji wyborczej nr [...] w W. wnoszący protest oparł na własnej analizie politycznej odnoszącej się do tego, jak jego zdaniem powinny rozłożyć się w drugiej turze wyborów ważne głosy osób głosujących w pierwszej turze na innych kandydatów. Takie rozważania należy uznać za hipotetyczne i abstrakcyjne, a tym samym nie mogą stanowić skutecznej podstawy protestu wyborczego. Nadto, biorąc pod uwagę obowiązujące domniemanie uczciwości pracy członków obwodowych komisji wyborczych, wynikające z zasady legalności i zaufania do instytucji państwa, chroniące

stabilność procesu wyborczego, determinuje ciężar dowodu spoczywający na podważającym pracę komisji, zaś wnoszący protest nie przedstawił żadnych dowodów obiektywnych skutkujących wzięciem pod uwagę jego wniosek o ponowne przeliczenie głosów oddanych w obwodowej komisji wyborczej nr [...] w W..

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 322 § 1 k.wyb. w zw. z art. 321 § 3 k.wyb. orzekł, jak w sentencji postanowienia.

Elżbieta Karska

Tomasz Demendecki

Tomasz Przesławski

[MWR]

[r.g.]